

Vi tar kampen

Taler

Audun Lysbakken

Dato

13 mars 2015

Sted

Gardermoen

Omstendigheter

SVs landsmøte

- 1 Kjære alle dere som tar kampen for et varmt samfunn, for en grønn framtid, for likestilling og likeverd.

- 5 Vi vil at hvert enkelt menneske, ung eller gammel, gutt eller jente, forelsket i gutter eller forelsket i jenter, vokst opp i villa eller vokst opp i blokk, god i matte eller god til å mekke, professor eller snekker, tynn eller tykk, svart eller hvit.

-- at hver og en av oss skal ha samme frihet til å velge våre egne liv.

- 10 Vi tar kampen for at hvert enkelt menneske skal kunne rette ryggen og reise seg i sin fulle lengde.

Skal vi lykkes med det, må vi forandre Norge.

- 15 ***

Se for deg to barn.

- 20 Eli er født i en helt vanlig familie på vestkanten i Oslo. Moren er kanskje lærer, faren er kanskje jurist. Hun har en søster og en bror. De bor i et rekkehus med en liten hage og en stasjonsvogn. Når hun blir stor, vil Eli bli lege.

- 25 Det vil Ali og. Ali bor i en blokkleilighet med mamma og pappa og sine tre søsken på østkanten i Oslo. Pappa er sjåfør, mamma er hjemmевærende. Da krigen kom, og de måtte flykte fra hjemlandet sitt, fikk de aldri tatt seg utdanning.

Både Ali og Eli har stå-på-vilje. Begge har talent.

30

Men sannsynligheten for at Eli lykkes i jakten på sin drøm, er mye større enn at Ali gjør det.

Våre foreldres bakgrunn betyr utrolig mye for vårt eget liv.

35

Lommeboken til pappa og vitnemålet til mamma preger lommeboken vår og vitnemålet vårt. Våre yrkesvalg, vår inntekt. Det påvirker hvor vi mest sannsynlig vil bo. Og hvor lenge vi vil leve.

40

For klaseskiller måles ikke bare i kroner og øre. De måles også i år.

Forventet levealder for menn på Sagene øst i Oslo, er 73 år. I Vestre Aker, Holmenkollens bydel, er den 82. Det er ni års forskjell.

45

Tenk så mye en rekke å skjemme bort et barnebarn, hvor mange gode klemmer en kan få, på ni år.

50

Det er ikke luften på Sagene som er farlig. Flere på Sagene har slitsomme jobber, og vanskelige liv.

Mens prester, arkitekter og leger gjennomsnittlig lever over 80 år, lever kokker, renholdere og drosjesjåfører til de er rett over 70.

55

Helt fra vi er bittesmå bidrar forhold fra hjemmet, inntekt og sosial status til hvilke valg vi tar, hvordan vi møtes og hvordan vi lykkes.

60

Tenk deg at livet vårt er en femmil. Alle starter uthvilt, men noen starter med dårligere ski. Mange har med seg noen som heier dem fram, men ikke alle. Noen får med seg en høyteknologisk smørebuss. Noen får ingen hjelp underveis.

Kommer du fra en familie med lite penger, er sjansen større for at du kommer til å tjene lite selv.

65

Elever med bakgrunn fra arbeiderklassen velger sjeldnere høyere utdanning, selv

om de har gode eller til og med bedre karakterer enn medelevene sine.

- 70 Er du barn av en rusavhengig, har du mye større risiko for å utvikle rusproblemer.

Opp mot 70 prosent av foreldre som er overgripere, har selv opplevd overgrep i oppveksten.

75

Foreldre på uføretrygd, har oftere barn på uføretrygd.

Det er det norske klassesamfunnet.

- 80 Forskerne peker nå på tendenser til «ghettofisering». De rikeste blir stadig mer segregert, i landets fineste strøk, i gyldne ghettoer. Der kan du bo i trygg forvisning om aldri å møte noen som ikke er omtrent som deg selv.

Det er det norske klassesamfunnet.

85

Formue går i arv, det gjør også fattigdom.

Sosial kapital går i arv, det gjør også sosiale problemer.

- 90 Oppgaven for alle oss som hater urettferdighet, og elsker frihet, er å bryte denne sirkelen.

Det er sosialisme: å ta kampen for frihet for alle.

95

Norge er fortsatt blant landene i verden med størst sosial mobilitet. Den amerikanske drømmen, selve Frihetsdrømmen, er mye mer sannsynlig her enn i USA.

- 100 Men det er ikke gitt at det fortsetter slik.

Regjeringen er i ferd med å gjøre det norske samfunnet litt mindre som den amerikanske drømmen, og litt mer som den amerikanske virkeligheten.

- 105 Det tar hundre år å bygge opp et samfunn med små forskjeller og stor tillit

mellom folk. Men det tar ikke hundre år å rive det ned. Frihet handler om mye større ting enn proffboksing, om mye tøffere valg enn de du tar rundt pokerbordet.

110

Det handler om å kunne ta andre valg enn de du er dømt til.

Det er derfor mange vil miste frihet når arbeidslivet blir mer utrygt, når likestillingspolitikken svekkes, når færre av de viktigste samfunnsoppgavene løses i fellesskap.

115

Det er derfor vi må ta kampen for frihet sammen.

120

Arbeidsmiljøloven er et verktøy for å skape frihet sammen.

I går ble regjeringen enig med KrF og Venstre om en arbeidsmiljølov som vil gi sjefen mer makt over ditt liv.

125

I dag starter kampen for å ta makten tilbake!

Kampen for retten til fast jobb, for muligheten til boliglån, til å planlegge livet, til tryggheten faste stillinger gir den dagen noe skulle skje, for et arbeidsliv der folk organiserer seg, står sammen for hverandres rettigheter, tør å reise stemmen når noe ikke er som det skal, våger å si imot en vanskelig sjef, be om det lønnstrinnet din mannlige kollega har fått, rette ryggen og ha luen på hodet og ikke i hånden!

130

Tenk at det var KrF som skulle velsigne mer jobbing på søndager, inntil tre søndager på rad.

135

Helligdagen, nå 75% mindre hellig.

Som det heter i Bibelen: På seks dager skapte Herren jorden og havet og alt som er i dem, den syvende dagen hvilte han.

140

Men bare fordi han hadde jobbet søndagsvakt de tre foregående helgene.

Ta kampen for søndager i parken.

Ta kampen for et arbeidsliv for alle!

150 Regjeringens angrep på arbeidsmiljøloven er ungdomsfiendtlig og
kvinnefiendtlig. I andre land har vi sett at det er kvinner og ungdom som må
nøye seg med de midlertidige jobbene.

155 Akkurat slik klassesamfunnet gjør mennesker ufri møter kvinner hindringer i
livet som vi menn slipper. Også likestillingen er en kamp for frihet. Fortsatt har
kvinner lavere lønn enn menn, fortsatt gjør kvinner mest husarbeid, fortsatt har
menn mest makt, fortsatt lever tusener av kvinner i frykt på grunn av vold.

160 Når høyresiden gir blaffen i likestillingen viser de at de ikke forstår hva frihet er.
Men Erna Solberg har i hvert fall vært veldig god til å mobilisere til 8.mars.

165 Høyresiden er opptatt av valgfrihet, men den lukker øynene for at alle ikke har
frie valg: Når det kommer fram at mange barn går sultne gjennom skoledagen,
er svaret: Det er foreldrenes ansvar.

170 Når Sylvi Listhaug på NRK forrige uke ble utfordret om lønns- og
pensjonsvilkårene i typiske kvinneyrker, svarte hun: De kan jo bare velge om de
vil jobbe i en privat eller offentlig barnehage.

Kan dere ikke bare spise kake?

175

Det er vanlig å kalle velferdsstaten et sikkerhetsnett.

Velferdsstaten må aldri bli et sikkerhetsnett.

180 Den skal være et verktøy for et mer demokratisk samfunn, der alle har
muligheten til å delta, der alle har muligheten til å bli hørt, til å bestemme over
egen hverdag og egen framtid.

Velferdsstaten skal ikke være et nett å lande i, men en trampoline å ta sats på.

185 Derfor er det så viktig at vi som elsker velferdsstaten aldri slutter å utfordre den.

En tidligere regjeringskollega av meg sa en gang i et intervju at hans mål var at Norge skulle være «omtrent som i dag».

190 Han var ikke medlem av SV.

Vårt svar på høyresidens velferds-kutt og privatisering vil aldri være å bevare. Vi skal videre.

195 Den brutale sannheten er: Velferdsstaten er ofte ikke bygget for dem som trenger den mest.

Mange av de barna som trenger det aller mest, får aldri ta del i det fantastiske tilbudet barnehagen gir.

200

Skolen hjelper ikke de med det tøffeste utgangspunktet best, den forsterker sosiale forskjeller.

205 Folk med dårlig råd har oftere helseproblemer, men de får sjeldnere hjelp av spesialistene i helsevesenet enn folk med god råd.

210 Vi skal ta kampen mot det norske klassesamfunnet gjennom konkrete reformer for å forandre den norske hverdagen.

Vi vil at alle skal ha like muligheter til gode liv, uavhengig av bakgrunn og lommebok, både ved livets begynnelse og ved livets slutt.

215 Nå vil vi ha flere lærere i klasserommene og flere pleiere på sykehjem -- nasjonale standarder i velferd, omsorg og skole.

Vi vil stoppe stoppeklokkene i eldreomsorgen og dempe testpresset i skolen -- tillitsreformer til beste for pasienter og barn.

220

Vi vil skape en ny, gratis, leksefri, heldagsskole med sunn mat til alle.

225

Det er utrolig mye bra i eldreomsorgen. Helsevesenet vårt består av samvittighetsfulle mennesker som gjør en fantastisk innsats hver dag, som yter omtanke og omsorg.

230

Men de er for få.

Pleiernes tid strekker ikke til. Mange går hjem med vondt i magen av dårlig samvittighet.

235

De skulle så inderlig gjerne ønske at det hadde vært tid til å holde den hånden litt lenger, til å ta den turen ut som en av de gamle ønsket seg.

De skulle ønske at de hadde mer tid til å gjøre jobben sin.

240

Noen ganger får det alvorlige konsekvenser.

Helsetilsynet avdekket i fjor at urolige eldre ved Rjukan sykehjem ble gitt medisin i stedet for omsorg, fordi det var for få ansatte på vakt.

245

Mange måtte legge seg tidlig på kvelden, selv om de ikke ville.

De fikk ikke hjelp til å pusse tennene.

De gamle lot være å be om hjelp fordi de så hvor travelt de ansatte hadde det.

250

Det hendte at urolige eldre ble sittende og rope uten å få hjelp.

Sånt gjør meg vanvittig sint.

255

Nå er situasjonen på Rjukan bedre, etter at blant annet Tinn SV stod på for å få ryddet opp. Men dessverre var ikke Rjukan aleine.

Menneskerettighetene brytes jevnlig på norske sykehjem. Det handler om feilernæring, feilmedisinering og neddoping uten samtykke.

260

Det kan ikke få fortsette slik.

Høyresidens svar er privatisering.

265

Ingen erfaringer tyder på at de eldre får det bedre av å bli satt ut på anbud. Tvert imot tror vi det blir best eldreomsorg av at hver krone vi bevilger til eldreomsorg, brukes på eldreomsorg. Det er jo de eldre som trenger overskudd, ikke enda en konto i et skatteparadis.

270

Vi vil ha sykehjem som gir skikkelig dårlig avkastning og skikkelig god omsorg.

Privatisering er et blindspor.

Det er bare én ting som virkelig vil gi bedre omsorg.

275

Flere pleiere.

Flere hender.

280

Mer tid.

Vi trenger en minimumsstandard for eldreomsorgen.

En nasjonal bemanningsnorm for sykehjem, en verdighetsgrense.

285

Vi vet at økt bemanning gir lavere sykefravær og lavere vikarbruk. Derfor trengs det SVere i kommunestyrene som kan fremme forslag om flere pleiere.

Ta kampen for å få bemanningen opp, og ensomheten ned, på sykehjemmene.

290

Ta kampen for at lommeboken aldri må få bestemme hva slags omsorg våre eldre skal få.

295

En dag i fjor var jeg så heldig å få være med Anita Lund på jobb.

Jeg har skrevet om Anita i boken jeg ga ut tidligere denne uken, og vil gjerne få dele historien her i dag også. Anita Lund jobber i hjemmesykepleien i Bjerke bydel i Oslo. Mange er avhengig av henne.

300

For å komme seg opp av sengen om morgenen. For å få smurt seg brødsriver.
For å få på seg støttestrømpene, eller huske pillene sine. For litt omsorg, for en
305 prat, for en god klem. For trygghet, hvis noe plutselig skulle være galt en dag.

Da jeg møtte henne om morgenen hadde hun med seg et enormt nøkkelknippe.
En flaske med vann. Noen gulrøtter. Og en håndholdt datamaskin.

310 Hver gang vi skulle inn en dør trykket Anita på datamaskinen.

Hver gang vi gikk ut trykket hun på nytt.
Hver lille oppgave vi skulle utføre hadde sine tilmålte minutter.
Så mange minutter til å stå opp.
315 Så mange minutter til å gå på do.
Så mange minutter til å smøre mat.

Hver eneste av de eldre Anita skal hjelpe på Årvoll har sine minutter. 11
minutter for en, 23 for en annen. Hvis Anita bruker lenger tid enn beregnet hos
320 en av de gamle, må hun forklare seg for byråkratene i bydelen.

Men det er jo ikke slik omsorg fungerer. Den gode omsorgen er tilpasset hver
enkelt, ikke beskrevet i et standardisert skjema på et kommunalt kontor. Det er
skrivebordsomsorg.

325 I regjeringsplattformen finnes en formulering, som er hentet rett fra
Fremskrittspartiets program.
«Regjeringen mener i utgangspunktet at produksjon av velferdstjenester skiller
seg lite fra andre tjenester.»

330 Å levere omsorg, og å levere pizza, er altså omtrent det samme.

Hvis du tenker på Anita Lund som en leverandør av omsorg, gir kanskje
stoppeklokker mening. Men ingen som har sett Anita på jobb, med armen
335 rundt en gamle dame, kan tenke slik.

Alternativet til stoppeklokker er faglig frihet, mer tillit. La Anita og kollegene
hennes være litt lenger hos Fru Johansen den dagen hun trenger det, og litt
kortere hos Herr Olsen som har en god dag. La sunn fornuft styre.

I Sandnes, på Røros og i fire Oslo-bydeler har SV fått gjennomslag for forsøk med tillit i stedet for stoppeklokker. Vi går til dette kommunevalget med forslag om et systemskifte i hjemmetjenestene.

345

Ta kampen for å stoppe stoppeklokkene.

350 Eldreomsorgen trenger en tillitsreform. Skolen trenger en tillitsreform.

Læreropprøret i høst var ikke et lønnsopprør. Det var et faglig opprør. Et brøl fra lærere som er dritt lei overstyring.

355 Vi fikk utredningsseksjonen på Stortinget til å undersøke bruken av tester og kartlegginger i de ti største kommunene. Resultatet var slående. Stadig flere kommuner innfører egne kartlegginger, egne leseprøver og egne skjemaer. Drammen, Kristiansand og Tromsø var verst i klassen.

360 Det vil alltid finnes prøver i skolen, det er et viktig verktøy for lærerne, men vi er i ferd med å teste både elever og lærere i hjel. Faren er at vi ikke lenger måler det vi lærer, men lærer det vi måler.

Derfor skal vi i SV gå til kommunevalget med en testgaranti:

365 Våre lokale folkevalgte vil kjempe mot alle tester og kartlegginger i kommunen som ikke er etterspurt av skolene selv.

La oss ta kampen for de elevene som har vondt i magen fordi de skal uketestes i morgen.

370

Ta kampen for lærernes faglige frihet, for mindre tester og mer elevtid.

* * *

375 Vi trenger en skole der det er tid til møtet mellom lærer og elev, der det er rom for å lære på ulike måter, der det er plass til å gjøre lekser på skolen, der mat og fysisk aktivitet og lek er en naturlig del av skoledagen for de minste

380 barna.

Vi trenger heldagsskolen.

* * *

385

Min generasjon var en generasjon av nøkkelbarn. Skoledagen vår var over lenge før arbeidsdagen til foreldrene våre. Vi låste oss inn i tomme leiligheter for å leke, flere timer før noen kom hjem fra jobb. Skoledagen var ikke tilpasset det nye samfunnet, hvor også mødre tok del i arbeidslivet for fullt.

390

Tretti år senere er skoledagen forbausende lik.

395

SFO er stebarnet i den norske velferdsstaten. Mange gjør en utrolig god og viktig jobb der, og mange barn trives. Likevel er det en ordning ingen noen gang har elsket, en ordning ingen har hatt en stor tanke bak, en ordning som bare er der i mangel av noe bedre.

400

Kvaliteten varierer, og ofte er SFO fryktelig dyrt. Mange barn er utestengt fordi foreldrene har dårlig råd.
Vi kan ikke fortsette med å la barna våre være så lenge på skolen uten å diskutere hva vi vil bruke tiden til. Og vi kan ikke fortsette med å stenge ute de barna som ikke har råd til å betale.

405

Tiden er overmoden for en skoledag som er mer tilpasset det moderne samfunnet, og som er for alle. Derfor må heldagsskolen bli den neste store velferdsreformen i Norge.

Vi mener første skritt skal være å legge to av SFO-timene inn i skoledagen.

Ikke som flere vanlige undervisningstimer, men som

1) tid til øving med lærer til stede

og

410

2) tid til fysisk aktivitet, sunn mat, kultur og lek, og større rom for å lære på ulike måter.

415

En leksefri skole betyr ikke en skole uten øving. Bare øving gjør mester. En skole uten hjemmelekser betyr at øvingen gjøres på skolen.

Slik løser vi litt av familienes tidsklemme. Slik hjelper vi moren som sliter litt med å forklare forskjellen på et adverb og et adjektiv på stående fot. Særlig

420 klokken halv åtte om kvelden, den dagen det har vært dobbel korpsøving,
mamma har hatt en ekstra slitsom vakt på sykehuset, og alle helst vil gjøre noe
annet.

425 For de elevene som ikke får leksehjelp hjemme, og de er mange, betyr dagens
system med hjemmelekser dessuten at de er dømt til å henge etter. Lekser har
negativ læringseffekt for de elevene som sliter mest på skolen.

Det er på tide å få slutt på hjemmeleksene.

430 Heldagsskolen er en reform for læring og en reform for sosial utjevning. I tillegg
er det glitrende helsepolitikk.

Så sier høyresiden til oss: At barna gjør lekser er foreldrenes ansvar! At barna har
med mat på skolen er foreldrenes ansvar!
Men når de samme ungene kommer på skolen dag ut og dag inn, uten
435 matpakke, uten å ha gjort lekser, hva gjør vi da?
Vi er et samfunn. Vi har ansvar for hverandre.

Den lille gutten som går sulten gjennom skoledagen er vårt ansvar.

440 Den lille jenten som kommer på skolen uten å ha gjort leksene er vårt ansvar.

Vi vil ta det ansvaret.

445 Ta kampen for en ny skoledag. En skoledag for alle barn.

Magien i skolen skjer i møtet mellom lærer og elev. Derfor er det så viktig med
gode lærere.

450 Men uansett hva spørsmålet om norsk skole er, så er Torbjørn Røe Isaksens svar
«mer etter- og videreutdanning». Er det virkelig så enkelt?

455 En skoletime har 45 minutter. For alle lærere. Selv for Høyres drømmelærere har
en skoletime 45 minutter. Og selv verdens beste lærer har bare ett hode og to
hender.

Tenk deg at det sitter tretti elever i klasserommet ditt,
tre av dem synes matematikk er det gøyeste som finnes, og to av dem kjeder seg
460 litt,
fem av dem skjønner absolutt ingenting, tallene vrir seg på arket,
ti synes det går sånn passe greit, men trenger litt ekstra hjelp for å forstå det med
brøk,
ti synes brøk er greit men trenger litt hjelp med noe annet.
465 en sliter veldig med å sitte stille,
og en tenker bare på at pappa banket mamma i natt.

Vi må sørge for flere lærere.

470 Skal vi klare å hjelpe alle disse forskjellige barna, trengs det en nasjonal standard
for lærertetthet i skolen.

Vi foreslår at det ikke skal være flere enn 15 elever pr lærer på 1-4 trinn, og ikke
flere enn 20 elever pr lærer i resten av grunnskolen.

475 Det koster to milliarder kroner, og folkene har vi. Det er ikke for få lærere i
Norge, det er for få lærere i skolen. Vi trenger 2789 nye lærere. Det er 37 000
lærere som i dag jobber utenfor skolen, mange av dem har forlatt yrket nettopp
fordi de føler de ikke strekker til.

480 Ta kampen for flere lærere.

485 Da vi var samlet sist, i 2013, hadde vi nasjonale klimamål.

Mål for hvor mange tonn CO2 vi skulle kutte her i Norge.

490 Uten klimamålene ville vi aldri fått Stortinget med på en elektrifisering av
Utsira-høyden, som kan hindre utslipp på opp mot en million tonn årlig i
mange tiår framover.

Nå har vi en regjering som i stedet for å kutte utslipp, har kuttet klimamålene.

495 Klimaforliket ligger fast, sier klimaministeren.

Hadde vi kuttet ett tonn CO2 for hver gang Tine Sundtoft sier «Klimaforliket ligger fast», hadde vi snart vært i mål med norske utslippskutt.

500

Mens Sundtoft snakker om det grønne skiftet, planlegger regjeringen en tolvfelts motorvei inn og ut av Oslo.

Mens Erna Solberg snakker om at «kunnskap er framtidens olje», har Tord

505

Hver. Eneste. Dråpe.

Alle vet hvilke partier som har utfordret oljebransjen, og hvem som ikke har det. Og miljøbremsene finnes på begge sider i norsk politikk.

510

Derfor var det så bra da Jonas Gahr Støre på AUFs sommerleir i fjor sa at mer av oljen må bli liggende der den er.

515

Og derfor var det så trist da Jonas Gahr Støre for en uke siden kom med omtrent det stikk motsatte budskapet til Norsk olje og gass.

Problemet i norsk oljepolitikk er at iskanten beveger seg raskere enn Arbeiderpartiet.

520

Hver eneste gang noen i Arbeiderpartiet eller Høyre så mye som antyder at oljebransjen i framtiden ikke vil ha like stor plass i norsk økonomi som i dag, går det andre partiet i fistel og stempler motparten som fiender av norsk velstand og industri.

525

Selv etter FNs klimapanelers siste rapport, som klart og tydelig slår fast at store deler av verdens reserver av fossil energi må bli liggende.

Selv etter drastisk fallende oljepris.

530

Selv etter at fornybare næringer og miljøteknologibedrifter skaper tusenvis av nye arbeidsplasser i andre land.

Midt i klimakrisen, den største trusselen mot livet på jorden, står Norges to

største partier og kappes om å være mest for den siste olje.

540 Det finnes klimafornektere i regjeringen, men et mye større problem er at regjeringen lever i fornektelse. Den utsetter til i morgen det den vet den må gjøre, men som den ikke orker å gjøre i dag. Regjeringens klimapolitikk er som en skoleelev som heller vil spille Playstation enn å lese til eksamen. Jada, mamma, det grønne skiftet kommer. Jada, pappa, kunnskap er framtidens olje, bare ikke akkurat nå. Jeg skal bare bore litt i iskanten og legge en tolvfelts motorvei først.

545 Klimapolitikken har blitt fremmed for folk. Den foregår i abstrakte prosenter, kvoter som ingen forstår og nå i en intrikat avtale med EU.

550 Men egentlig er regnestykket veldig enkelt. Vi må finne ut hvor store utslippskutt det er rettferdig at Norge må gjennomføre, og så må vi legge en plan for å gjøre det.

555 Hvis vi skal ta hensyn til vårt historiske ansvar, og vår rikdom, kan vi ikke slippe ut mer enn 25 millioner tonn CO₂ i 2030, en halvering av norske utslipp sammenlignet med 1990-nivå. Regjeringen og Arbeiderpartiet synes ikke Norge skal ta det ansvaret. Det vil vi.

560 Vi vil foreslå for Stortinget ni strategiske mål som kan sørge for at Norge faktisk klarer å gjennomføre så store utslippskutt. Helt konkrete mål, mål som:

At vi skal ha nullutslippsteknologi i alle deler av norsk industri.

At nye bygg skal lage mesteparten av strømmen sin selv.

At vi skal ha tjue prosent mindre bilbruk i storbyområdene.

565 At norske byer skal planlegges som 10-minuttersbyer der alle viktige funksjoner i hverdagen finnes innenfor gangavstand.

At tog skal være den foretrukne reisemåten mellom Bergen, Oslo og Trondheim og mellom Oslo, Kristiansand og Stavanger.

At 9 av 10 biler som selges i 2020 skal være nullutslippsbiler.

570 Dette Stortinget kan bli historisk, vi kan bli det Stortinget som gikk foran, viste handlekraft, tok klimatrusselen på alvor og gjennomførte det grønne skiftet. Eller vi kan bli den generasjonen folkevalgte som sviktet da det gjaldt som mest.

575 Ta kampen for framtidens industri, framtidens biler og framtidens byer.

Ta kampen for dem som kommer etter oss.

580

Prøv å se landet vårt fra utsiden.

Landet styrt av Fremskrittspartiet, et parti som har bygget sin oppslutning på å
nøre opp under fremmedfrykt, på å motsette seg bistand til fattige land, og på å
585 dure på med norske klimautslipp.

Et høyrepopulistisk parti, har en liten friskus i salen bedt meg om å presisere.
Landet som bare vil ta imot de friskeste flyktningene.
Landet som sa nei da FN ba det ta i mot 123 syriske flyktninger med spesielle
590 behov.

Landet som ikke ville møte Dalai Lama.

Landet som ville forby tigging.

595

Verdens rikeste land.

Høyre og Frp byr på en til tider grenseløs smålighet og egoisme i møte med
verden rundt oss.

600

Det er som et ekko av brølet fra valgnatten, «Morna, solidaritet!»

Mer enn på lenge trengs det en motstemme i norsk utenrikspolitikk. En stemme
for fred, utvikling og menneskerettigheter, for nedrustning og for solidaritet
605 med undertrykte i andre land.

Det er mange som er enige med oss.

Når vi foreslår at Norge skal jobbe for et internasjonalt forbud mot atomvåpen.

Når vi foreslår å anerkjenne Palestina som stat.

610 Når vi går mot å sende norske soldater til Irak.

Når vi foreslår å ta imot flere syriske flyktninger.

Når vi vil stanse TISA og TTIP, handelsavtaler som truer velferdsordninger og

arbeidsforhold for vanlige mennesker.

615 Når vi vil la hensynet til barnets beste komme først.

For en tid tilbake møtte jeg Nathan og pappaen hans på Flesland flyplass. De skulle ingen steder. De ventet på besøk. Lille Nathan og familien han ble symbolet på asylbarnas kamp. En gutt fra Arna, like bergensk som meg, vant

620 kampen om sin egen framtid. Han trenger ikke være redd for flypasser mer.

Vi sier asylbarn, men de er ikke asylbarn, de er barn. Asylbarn er akkurat like mye barn som alle andre barn. Like nysgjerrige, like glad i å leke, like engstelige og utrygge når livet endrer seg, like avhengig av mamma og pappa, like sårbare

625 og akkurat like mye verdt.

Men vi behandler dem ikke som barn.

Vi behandler dem som saksdokumenter.

Som enda et papir i bunken.

630 Eller som justisministeren så presist uttrykte det: Som et lager av lengeværende.

Høsten 2013 ble regjeringen enig med Krf og Venstre om at flere barn skulle få bli.

Nå har vi fasiten: Nesten tre ganger så mange barn ble sendt ut i 2014 som året

635 før.

Det er en skam.

Jeg var så glad for å se Nathan stå der på Flesland. Ingen kan røre ham mer. Han

640 er trygg. Mange andre er ikke trygge.

For hver Nathan finnes det en Zahra, fireåringen som ropte «jeg er norsk» da de kom for å hente henne, en Shaimaa, som vennene på skolen i Lillesand aldri fikk tatt farvel med fordi regjeringen hadde det så travelt med å nå måltallene for

645 uttransport av små mennesker.

Vi gir aldri opp kampen for disse barna.

Ta kampen for at de barna Frp har sendt urettmessig ut, må få komme hjem!

650

* * *

Det som virkelig avgjør hva slags samfunn vi er, er hvordan vi behandler dem som har det vanskeligst.

655

Asylbarna. De fattige familiene. Eller de rusavhengige. Møter vi dem med raushet, solidaritet og varme. Eller med smålighet, moralisme og kulde?

Hvert år dør rundt 260 av våre medmennesker her i Norge, av en overdose.

660

Norsk narkotikapolitikk må endres.

Vi trenger en ny politikk -- både for å gi verdige liv, og for å redde liv.

665

Folk i rusmiljøene i Oslo får i blant en brosjyre i hånden hvor det, med hilsen fra Oslo kommune, står at du bør røyke heroin i stedet for å injisere, for å redusere faren for overdose. Men når de så kommer inn på den samme kommunens sprøyterom får de vite at røykerommet er stengt. Etter ordre fra Bent Høie. Det hadde vært komisk, hvis det ikke var så tragisk.

670

For hvilken annen gruppe i samfunnet kunne en helseminister satt foten ned for tiltak som kanskje kan redde mennesker?

675

Den samme Høie har nektet leger i Bergen å prøve ut heroinassistert behandling, som de tror kan hjelpe noen av dem som ikke kan få hjelp med dagens preparater. Se for dere en helseminister blande seg inn i legers vurdering av medisiner for noen annen pasientgruppe.

680

Ute på gaten i Oslo og Bergen blir tungt rusavhengige mennesker jaget av politiet og bøtelagt eller fengslet fordi de har hatt narkotika til eget bruk.

Et sosialt og helsemessig problem blir forsøkt løst med straff og forfølgelse.

685

Alt dette er moralisme. Det burde ikke være moralismen som fikk styre. Vi burde i stedet gjort alt vi kunne for å prøve ut nye metoder for å berge liv, og for å gi verdige liv.

690

Gatehospitalet er det motsatte av moralisme, et sykehus for gatens folk, hvor rusavhengige kan få behandling for sine lidelser, samtidig som de får preparater som holder abstinensene i sjakk.

På Gatehospitalet fortalte Rune og Per Einar meg om hvordan det kjennes å ikke være velkommen, men også om hvor godt det er å ha et sted å gå for å få stelt sårene -- både de som blør og verker på armer og bein, og de som finnes inne i deg, de som er laget av angst og sinne.

Det å bli møtt med respekt og omsorg er avgjørende for overlevelse her og nå. Men også for muligheten til å komme på rett kjørl, mange har forlatt Gatehospitalet med fornyet håp om et annet liv. Vi hadde quiz i lunsjen på Gatehospitalet, Per Einar kunne svarene på nesten alt. Han følger med på samfunnet rundt seg, han har ikke gitt opp. Vi har ikke lov til å gi opp ham.

Vi må gjøre det viktigste først i dette landet. Slutte å investere i skattekutt for de rike, og heller bruke pengene på behandling, ettervern og botilbud til de som har det aller vanskeligst.

Og vi må bli kvitt moralismen i norsk ruspolitikk: hvis vi kan få færre overdoser ved å la noen røyke heroin, så la de røyke, hvis vi kan gi nytt håp til noen gjennom heroinassistert behandling så la legene prøve det. Og la oss slutte å jage, bøtelegge og fengsle mennesker som først og fremst trenger, behandling, omsorg og hjelp. I går fremmet SV forslag i Stortinget om alt dette.

Ta kampen mot moralismen.

715

Ta kampen for en ny narkotikapolitikk.

720 Valg handler om å skape flertall. Men posisjoner har aldri vært viktig for oss.

Vi vil ha forandring.

På landsmøtet om to år skal vi ta stilling til våre mål for stortingsvalget. Denne uken har jeg fortalt hva jeg mener skal være vår strategi. Jeg vil at SV skal gå med full kraft inn i arbeidet med å bygge et nytt flertall, men også at vi skal stille konkrete og absolutte krav for å være med i et samarbeid. De menneskene vi kjemper for skal høres, de verdiene vi står for skal synes.

Ingen kan ta SVs støtte for gitt. Vi skal være med på å felle Erna, men vi går i opposisjon til Jonas også hvis ikke vi får gjennomslag for en politikk for miljø og rettferdighet. Vår lojalitet ligger bare hos de menneskene og verdiene vi kjemper for.

735

Vi vil ha et nytt flertall i norsk politikk, men vi blir bare del av et flertall hvis det gir forandring der det trengs aller mest.

Slik er det i høstens valg også.

740

Vi vil ha forandring.

Vi vil forandre Bergen, så ikke byluften tvinger barn til å holde seg innendørs på kalde dager,

745

Vi vil forandre Tromsø, så det finnes rimelige boliger for vanlige folk.

Vi vil forandre Oslo, så byen blir en mindre delt by.

750

Vi vil forandre Nesna, Steinkjer, Vestnes, Stryn, Haugesund, Lebesby, Kvæfjord og Bø, Stange og Skedsmo og Tysfjord.

Til og med Tynset, der SV har hatt ordføreren i åtte år, og Trondheim -- der vi har vært med å styre siden 2003, vil vi forandre. Fordi vi alltid vil videre.

755

En eneste SVer i kommunestyret kan være det som skal til for å stille spørsmålene ingen andre stiller. For å se menneskene ingen andre ser. For å gi stemme til dem som ingen andre hører. For å ta kampen ingen andre brydde seg om.

760

Og tenk da hva to kan få til, eller tre, eller fire, eller fem.

I Gamvik i Finnmark er Inga Manndal ordfører. Hun har fjernet alt ufrivillig deltidsarbeid i Gamvik kommune.

765

I Nord-Odal har Gunnar Nygård fått gjennom at samme hvordan regjeringen svekker arbeidsmiljøloven, så skal Nord-Odal følge den gamle.

770 I Bergen har Oddny Miljeteig fått gjeninnført vaktmestrene på skolene, etter at
Høyrebyrådet lot skolebyggene forfalle så mye at elever måtte flytte ut og få
undervisning i lavvo og brakker.

775 Tenk hva Marianne Borgen og Oslo SV har betydd for dem som nå skal vokse
opp på Tøyen.

Regjeringen skaper et kaldere samfunn.

780 Litt etter litt løsner den blå politikken på de båndene som binder oss sammen,
på det som skaper sterke fellesskap:

at ingen får ha mye, mye mer enn andre;

785 at vi løser de viktigste velferdsoppgavene sammen;

at jobben din er også et fellesskap med andre faste ansatte;

at vi eier de viktigste ressursene sammen -- slik som fisken i havet.

790 Litt etter litt blir det litt mer meg og mitt.

SU har denne våren hatt kampanjen «God nok».

795 Aldri har ungdom vært flinkere, snillere -- og sykere enn vi er nå, er SU sitt
budskap.

Når alt skal være perfekt er det vanskelig å føle seg bra.

Det er et jag etter karakterer, karriere, den perfekte kroppen, det perfekte huset,
den perfekte familien.

800 Men vi blir ikke lykkelige hver for oss.

Skal vi få til noe som virkelig betyr noe, må vi gjøre det sammen.

Sammen kan vi skape et samfunn der alle mennesker har muligheten til å følge
drømmene sine.

805 Sammen kan vi ta alle de kampene som kan bety så forferdelig mye for et annet
menneske.

Ta kampen for den uføre moren som måtte avlyse ferien da trygden ble kuttet.

810 Ta kampen for ringevikaren som trenger et sted å bo, men som ikke får lån i
banken.
Ta kampen for forskeren som aldri blir forfremmet på instituttet der alle
professorene er menn.
Ta kampen for ham som ber til gud hver kveld om at han våkner opp i morgen
og ikke er homo.
815 Ta kampen for sjuåringen som kommer sulten på skolen.

Og sammen kan vi ta de kampene som avgjør framtiden for oss alle.
Kampen for miljøet. Kampen for en verden uten sult, uten krig.
820 Regjeringen vi har gir oss et kaldere samfunn, og den bidrar til en varmere klode.

Kjære landsmøte,
825 det må være omvendt.

Ta kampen for framtiden.

Ta kampen for at hvert eneste menneske skal kunne reise seg i sin fulle lengde.
830 Kjære landsmøte,

Ta kampen for et varmt samfunn.

835 **Kilde**
www.sv.no

Emner
Landsmøtetale, SV, Skole, Solidaritet, Sosialisme

840 **URI**
<https://www.virksommeord.no/tale/vi-tar-kampen>

845